

Protokoll 6/2024

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 10 juni 2024 kl. 13:30-15:50,
Kansliokalerna, Hantverkargatan 3H

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Leif Bolter §§11-18
Katarina Borg Vice ordförande
Elisabet Jermsten
Desirée Johansson
Anders Johnson
Måns Lönnroth
Monica Muro de Santa Cruz
Helena Nilsson Lannegren
Catharina Nolin
Laila Reppen
John Stenborg
Fredrik Jöngren Handläggare
Henrik Nerlund Sekreterare
Anders Lundborg Föredragande §10
Christian Bleckman Föredragande §11
Tara Nezhadi Föredragande §18

Justerare

Anders Johnson

Datum för justering

Paragraf

§§1-18

Protokollförare

Fredrik Jöngren

§ 1

Val av mötets protokollförare

Beslut

Valdes Fredrik Jöngren till mötets protokollförare.

§ 2

Dagordning och val av justerare

Beslut

Valdes ledamot Anders Johnson att tillsammans med ordförande justera protokollet. Beslöts uppta ärenden i ordningen: 1-11, 13-18, 12.

§ 3

Nästa sammanträdesdag

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder den 26 augusti 2024, kl. 13.30.

§ 4

Nästa delegationssammanträde

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder 12 augusti 2024, kl. 13.30.

§ 5

Protokoll fört vid sammanträde 2024-05-06

Beslut

Anmälades att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2024-05-06 justerats i vederbörlig ordning

§ 6**Protokoll fört vid sammanträde 2024-05-20****Beslut**

Anmäldes att protokoll fört vid rådets delegationssammanträde 2024-05-20 justerats i vederbörlig ordning.

§ 7**Rådet: Seminarium 2024, "Bilderna av Stockholms utveckling - Vad händer med den offentliga stadsbyggnadsdebatten?"**

SR 2024/147

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet att det årliga seminariet ska hållas 12 november 2024.

Sammanfattning av ärendet

Sekreteraren berättade om seminariets program. Årets seminarium ska handla om den frånvarande stadsbyggnadsdebatten. I tidigare stora stadsutvecklingsskeden i Stockholm har det alltid varit en livlig debatt. Den debatten finns inte idag på samma sätt, vare sig i tryckt media eller i etermedia. Vad beror det på och vad leder det till? Det blir ett eftermiddagsseminarium den 12 november i Sevenbomssalen på Stadsmuseet.

§ 8**Rådet: Tertialrapport 1 2024**

SR 2024/129

Beslut

Antogs av sekreteraren utformad Tertialrapport 1 för verksamhetsåret 2024 som rådets.

Handlingar i ärendet

- 1619243 Tertialrapport 1 2024

§ 9**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- Årsta 1:1 m. fl. del av (Årstafältet etapp 4a), meddelande om antagande, 2017-06550
- Årsta 1:1 m.fl. del av (Årstafältet etapp 4b), meddelande om antagande, 2017-19529
- (Signerad) Åkeshov 1:1, 2, mfl. del av (intill kv Famnen), planärende på granskning, 2017-17450
- Klockan vid LO-Borgen..., svar med e-post
- (Signerad) Spelbomskan 16, yttre ändring, reovering av tak, underhåll av kulturhistoriskt värdefull byggnad, 2024-06236
- Försvarsministern 1 (Bagarmossen), meddelande om antagande, 2020-05367
- Arbetstunnel för tunnelbanans Gula linjen vid Fridhemsplan. Översänt för kännedom
- Fatburssjön 10, överklagan beslut i bygglovsärende med dnr: 2024-01775. Översänt för kännedom
- Planerad cementsilo i Norra Djurgårdsstaden, svar med e-post
- (Signerad) Vingårdsmännen 1 m.fl (område vid Ålgrytevägen), planärende på granskning, 2016-15395
- Åkeshovshöjden, svar med e-post
- Rålbshovsparken, Tack, svar med e-post
- Krabaten 4, Berörda frågor och kommentarer angående bygglovsärendet dnr 2023-09969, svar från stadsbyggnadskontoret. Till skönhetsrådet för kännedom
- Kavelbron 2, underrättelse om granskningsutlåtande (anslagstavla), meddelande om revidering av förslag till detaljplan, 2020-08671
- (Signerad) Strandärten 22, planärende på granskning, 2022-04072
- (Signerad) Glädjen 12, planärende på granskning, 2022-15801
- Mars och Vulcanus 1, underrättelse om granskning (anslagstavla), 2022-08258
- Årsta 1:1, parkstråket, vid kv Barnet (Östberga), underrättelse om granskning, 2020-07393
- Stora Sköndal-etapp 2a, meddelande om revidering efter granskning, 2019-09138
- Fråga om kommande arbeten i delar av Tallkrogen, svar med e-post

- Riksby 1:13 m.fl., underrättelse om granskningsutlåtande, 2017-16020
- Kantaten, 1, 2 och 13, meddelande efter granskning, 2022-14601
- Bärgningsbilen 1, meddelande efter granskning, 2023-06624
- Gigan 19, meddelande efter granskning, 2021-16802
- Norrmalms Hembygdsförenings granskningssvar på detaljplanen för Spelbomskan 9, översänt för kännedom
- Bäverkolonin 2 m.fl., meddelande om antagande, 2023-01379
- (Signerad) Stallörten 5 och 6, planärende på granskning, 2021-07789
- Guldbron, svar med e-post
- (Signerad) Spelbomskan 9 m.fl., planärende på granskning, 2020-08002

§ 10

Grenå 4 m.fl., planärende på samråd, 2019-15399

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Grenå 4 m.fl., planärende på samråd, 2019-15399. Anders Lundborg, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2024/132

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan i föreliggande form.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Föreliggande ärende innebär att ett nytt bostadskvarter grupperat som en klammer med en högdal i centrala Kista. Kvarteret ligger i det gränsland som ursprungligen planerades för att skilja bostadsområdet i söder från arbetsplatsområdet i norr. Det föreslagna projektet gränsar till ett antal bullerkällor, framförallt tunnelbanans spår, Hanstavägen och Kista brandstation. Ett syfte i projektet är att skapa stadsmässighet i form av stadsgator med entréer mot Danmarksgatan och Hanstavägen. Längs Borgarfjordsgatan viker byggnaden undan genom att en smal grönremsa sparas för gångkontakt mellan gator på olika höjder.

Skönhetsrådet sympatiserade med den förändring som Kista genomgått mot mindre funktionsseparering och mer blandning av bostäder och verksamheter. Den aktuella platsen i Kistas centrala

del har goda förutsättningar att fungera som ett gångjärn mellan den tidigare planidéns separerade enklaver. Rådet såg också att platsen är lämplig för ett högt hus som en vidare utveckling av stadsdelens höghuskluster. Med detta sagt fann rådet att förslaget inte övertygar på avgörande punkter. Dels ansåg rådet att förslaget är för klumpigt som form, det är en typologi som inte riktigt vet om den är ett skivhus, ett punkthus eller ett kvarter. Dels ansåg rådet att förslaget som bostadsmiljö inte är tillräckligt kvalitativt med dess knappa, mörka och blåsiga gårdsmiljö. Rådet ansåg vidare att intentionen att skapa stadsmässighet inte möts eftersom den viktigaste gatan för sammankoppling av stadsdelen, Borgarfjordsgatan, inte möts upp utan tillåts flyta ut i en odefinierad grönremsa.

Skönhetsrådet ansåg att ett projekt på tomten är möjligt men flera viktiga utgångspunkter saknas i det aktuella förslaget. En utgångspunkt bör vara att bostäderna ges betydligt bättre förutsättningar när det gäller vind, ljus, grönska och gårdsstorlek. Rådet kunde mycket väl tänka sig ett högre, men betydligt slankare hus än det föreslagna. Förbättrade kopplingar mellan Kistas delar bör också utgöra en grundförutsättning. Avslutningsvis ville rådet påminna om att en kulturmiljöklassning av hela Kista bör göras när stadsdelen står mitt i en omfattande förändring så att inte viktiga värden förloras i onödan.

Handlingar i ärendet

- SR 2024/132-8 Samrådsbrev
- SR 2024/132-7 Planbeskrivning, samråd
- SR 2024/132-6 Plankarta, samråd
- SR 2024/132-5 Kvalitetsprogram allmän plats
- SR 2024/132-4 Grönytefaktor
- SR 2024/132-3 Parkeringsutredning
- SR 2024/132-2 Vindstudie

§ 11**Sätra 2:1 vid kv Hjärmsätra 5 del av, planärende på samråd, 2022-08642**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Sätra 2:1 vid kv Hjärmsätra 5 del av, planärende på samråd, 2022-08642. Christian Bleckman, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet. SR 2024/131

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om antalet punkthus, värnandet av befintliga träd och den orörda slänten samt entréernas gestaltning mot gatan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Föreliggande planförslag har upprättats av stadsbyggnadskontoret i syfte att möjliggöra ca 100 nya bostäder i fyra punkthus samt att bevara en parkyta med gångkoppling mellan byggnaderna. Den arkitektoniska idén bygger på att bostäder och mark ska upplevas naturligt inpassade i området, där hänsyn tagits till platsen och dess omgivande bebyggelsemiljöer. De fyra punkthusen utformas som en sammanhållen grupp som bygger vidare på principen med punkthus i en krans längs med Eksätravägen. Mot Eksätravägen föreslås husen bli fem till sex våningar.

Naturvärdet inom planområdet är till stor del klassat som högt och byggnader ska placeras och genomföras på ett sätt som minimerar påverkan på befintlig natur, även om den kommer att minskas som en effekt av exploateringen. Befintlig gångtunnel under Eksätravägen behöver tas bort och den befintliga gångvägen får en ny anslutning till Eksätravägen via trappor.

Skönhetsrådet uppskattade plangreppet att fortsätta punkthuskransen längs Eksätravägen och fann det naturligt att komplettera bebyggelsen på detta sätt. Däremot ansåg rådet att helheten för området skulle vinna på att det nordligaste huset, närmast punkthusen vid Bogsätravägen utgår. Då finns det en tydligare harmonik i hela området med två äldre treklövrar av punkthus på vardera sidan om planområdet som binds samman med denna tredje treklöver. Dessa tre punkthus bör få stå ihop glesare

med ett lugnt avstånd mellan sig så att de uppfattas som ett sammanhang. Vidare såg rådet positivt på att husen ansluter mot gatan men önskade en komplettering av den sparsmakade gestaltningen med omhändertagna detaljer till exempel i anslutning till entréerna så att de annonseras och får en mer välkomnande gestaltning.

Platsen har idag naturvärden som man i planarbetet ansträngt sig för att jämka ihop med de föreslagna punkthusen, så att framför allt värdefulla träd kan fredas. Skönhetsrådet såg risken att naturvärden i slänterna inte kommer att kunna bevaras med ett tätare avstånd mellan husen och att slänten förstörs av slitage från snösmältning, regn och från folk som går där. Av det skälet ville rådet dessutom bestämt understryka att planerna på att husen byggs från gatan och att ingen byggväg läggs i slänten ska fullföljas.

Skönhetsrådet ville avslutningsvis uttrycka sin uppskattning över hur man i arbetet med planen tagit sig an parkeringsproblematiken och sett till förutsättningarna för hela närområdet när en lösning tagits fram. Med det angreppssättet kan vi få en mer ekonomisk användning av marken.

Handlingar i ärendet

- SR 2024/131-8 Samrådsbrev
- SR 2024/131-7 Planbeskrivning, samråd
- SR 2024/131-6 Plankarta samråd
- SR 2024/131-5 Naturvärdesinventering
- SR 2024/131-4 Fågelinventering
- SR 2024/131-3 Fladdermusinventering
- SR 2024/131-2 Eksätravägen parkeringsutredning

§ 12

Sekreteraren informerar

Sammanfattning av ärendet

Informerade sekreteraren om att Ersta nya sjukhus utsetts till Årets Stockholmsbyggnad 2024.

Sekreteraren informerade om att han den 11 juni ska till Malmö för att diskutera ett nytt TV-program om arkitektur.

Påminde sekreteraren om rådets studiedag och vårmiddag torsdagen den 13 juni. Buss avgår från Hantverkargatan 3 vid klockan 13 med stopp i Björkhagen, Gubbängen och slutligen Hökarängen där vi äter gemensam middag.

§ 13
Övriga frågor**Beslut**

Förelåg inga övriga frågor.

§ 14
Björksätra 1 m.fl. del av, planärende på samråd, 2022-05725

SR 2024/121

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2024.05.20 (§1).

§ 15
Taffelstenen 1, planärende på samråd, 2021-03110

SR 2024/84

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2024.05.20 (§2).

§ 16
Åkeshov 1:1 m fl., planärende på samråd, 2022-15257

SR 2024/83

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2024.05.20 (§3).

§ 17**Miljöprogram för Stockholms stad 2030, KS 2023/682**

SR 2024/105

Beslut

Anmäldes för formellt beslut ärende bordlagt vid delegationssammanträde 2024.05.20 (§4).

§ 18**Sigbardiorden 1 m.fl., planärende på samråd, 2021-14634**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Sigbardiorden 1 m.fl., planärende på samråd, 2021-14634. Tara Nezhadi, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2024/141

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att punkthusen bör få samma våningsantal och följa topografin, att alla sex punkthus ska byggas på p-ytorna istället för på naturmark samt att de södra radhusen bör utgå.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Föreliggande ärende innebär att sex nya punkthus med kooperativa hyresrätter samt två områden med radhus byggs längs Lilla Sällskapetets väg och Auroragränd. I förslaget tas befintliga parkeringsdäck i områdets norra del bort och bebyggs med tre punkthus. Dessa föreslås få olika våningsantal, fem till sju, så att de högst placerade blir lägst och det lägst placerade blir högst. Utöver detta bebyggs befintlig gårdsmiljö med ett punkthus samt att två uppförs i en naturslänt. Radhus planeras i två delområden i planområdets östra och södra del.

Bredäng planerades under det tidiga 1960-talet och består av stora byggnadskroppar eller bebyggelsegrupper som placerats ut skulpturalt i landskapet. Bebyggelsens huvuddrag utgörs av 36 skivhus i nio våningar som omgärdas av lägre flerbostadshus, rad-

och kedjehus. I det aktuella planområdet är flerbostadshusen tre våningar höga och omger större inre gårdar med ytparkering runt om. Ursprungligen planerades området för ett högt bilinnehav med ett maxavstånd på 16 meter från port till p-plats.

Skönhetsrådet ansåg att området med fördel kan förtätas med nya bostäder men att detta bör ske med respekt för bebyggelsens grundkomposition. Detta innebär att tilläggen bör göras i större grepp, gärna som nya bebyggelsegrupper. En kulturmiljökonsekvensanalys är värdefull för att inte tappa bort dessa värden i onödan. I det aktuella planområdet är punkthus välgörande, men de bör hålla samma våningshöjd för att följa topografien istället för att släta ut den. Rådet ansåg vidare att greppet att bebygga p-ytorna är riktigt och att det bör fullföljas hela vägen och inte som i förslaget lägga hälften av punkthusen på parkeringar och den andra hälften på gårds- eller naturmark. De tre husen som gör intrång i områdets grönområden bör därför flyttas till det södra parkeringsområdet. De minskade ytorna för parkering bör kunna ersättas med ett minskat bilinnehav och andra mobilitetslösningar.

Rådet välkomnade vidare att även radhus planeras i området och att det är viktigt med en blandning av olika boendeformer och skalor. I det södra området ansåg rådet dock att radhusen bör utgå eftersom natur- och stadsmiljövärdena är för höga för att klara ny bebyggelse.

Handlingar i ärendet

- SR 2024/141-16 Samrådsbrev
- SR 2024/141-18 Planbeskrivning samråd
- SR 2024/141-17 Plankarta samråd
- SR 2024/141-6 Solstudier radhusen
- SR 2024/141-10 Solstudier punkthusen
- SR 2024/141-5 Naturvärdesinventering i Bredäng1
- SR 2024/141-4 Naturvärdesinventering i Bredäng2
- SR 2024/141-3 Naturvärdesinventering i Bredäng3
- SR 2024/141-2 Naturvärdesinventering i Bredäng4
- SR 2024/141-7 Parkering mm Bredäng, utredning av P-tal
- SR 2024/141-8 PM Parkering SKB
- SR 2024/141-9 Grönytefaktor Sigbardiorden
- SR 2024/141-11 Grönytefaktor för radhusområden4
- SR 2024/141-12 Grönytefaktor för radhusområden3
- SR 2024/141-13 Grönytefaktor för radhusområden2
- SR 2024/141-14 Grönytefaktor för radhusområden1
- SR 2024/141-15 Naturvärdesinventering

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Bengt Anders,Johnson	2024-06-14
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2024-06-14
Carl Fredrik,Jöngren	2024-06-14
Inga Margareta,Varg	2024-06-14